

Yttrande över e-petition

Dnr 21KS450-5
2021-12-23

Kommunstyrelsen

Rasmus Klingstedt
Telefon 026-17 83 12
rasmus.sandahl_klingstedt@gavle.se

Yttrande över E-petition #129317 - Minnesmärke Mårtsboslim

Beskrivning av ärendet

Förslagsställaren önskar ett minnesmärke, till exempel en staty, för *Ernst Karlsson*, mer känd som *Mårtsbo-Slim*, och föreslår att det placeras i *Stenbergsparken* i *Brynäs*.

Enligt *NE.SE* är ett *Minnesmärke* ett föremål till minne av någon/något eller ett historiskt föremål som bevarar det förflutna i det allmänna medvetandet.

Mårtsbo-Slim (1926-1992) beskrivs som ett original i stadsbilden i Gävle. Det som karaktäriserade honom var hans höga röstläge och yviga rörelser. Hans sätt att vara och att formulera sig på gjorde honom omtalad. Ett tag ansågs han vara en av Gävles mest kända invånare. Än idag diskuteras han i artiklar och i forum.

Yttrande

Ett medborgarförslag som liknar e-petitionen är *Walk of fame*, ett förslag om en permanent installation för personer som har satt Gävle på kartan. Kommunen gillade förslaget och valde därför att genomföra det. I genomförandeprocessen bjöds Gävlebor in att nominera personer till installationen. Ur det underlaget röstade en jury fram sjuutton personer.

E-petitionen skiljer sig från *Walk of fame* i det avseendet att den föreslår en person istället för en kategori av personer. Skillnaden innebär vidare att de förtroendevalda behöver besluta om en person är värdig en installation istället för om en kategori är det.

Bilden av *Mårtsbo-Slim* är delad. En generell uppfattning är att han var älskad av Gävleborna och en annan att han var svårhanterlig. Som exempel kan nämnas att han ofta var berusad eller kunde göra sig lustig över människor för deras utseende, klädsel eller etniska tillhörighet.

Mårtsbo-Slims kontroversiella ageranden väcker frågan om han är värd ett minnesmärke. Med syfte att bringa klarhet i frågan jämfördes hans ageranden med riktlinjer i kommunala dokument. Arbetet utfördes av enheten för *Planering och analys på Livsmiljö Gävle* med inspel från en jurist på *Livsmiljö*

Gävle. Gävle Konstcentrum på Livsmiljö Gävle tillfrågades men de valde att inte uttala sig eftersom de anser att ett minnesmärke inte behöver vara konst.

I arbetet framkommer det att dokumenten inte kan ge svar på om en person är värd ett minnesmärke. Däremot finns det dokument som kan ge svar på om en person är olämplig som minnesmärke. Om personen har verkat för diskriminering skulle ett minnesmärke för denne skära sig med flera dokument, bland annat det *Sociala hållbarhetsprogrammet*. Se beskrivningen av programmets ena målområde *Icke-diskriminering* "Gävle kommunkoncern ska säkerställa ett respektfullt bemötande och verka för icke-diskriminering i hela koncernen genom att motverka strukturer och normer som begränsar individer."

Juristen tror inte att *Mårtsbo-Slim* kan placeras i facket diskriminering eftersom det är svårt att se att hans uttalanden har samband med diskrimineringsgrunderna. Vidare anser juristen att *Mårtsbo-Slim* inte kan betecknas som främlingsfientlig och hänvisar bland annat till följande exempel om honom "Han uppträdde på samma sätt mot alla och en var; där, tror jag, ligger en av hemligheterna till att han var en sådan personlighet. Han var inte rädd för någon. Han tog dagen som den kom; ändå djupt upprörd över tidens grymheter och orättvisor." – Björn Widegren.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer *Planering och analys* att *Mårtsbo-Slim* inte kan sägas vara olämplig som minnesmärke, med det inte sagt att han är värd ett minnesmärke.

Eftersom det inte finns dokument som kan besvara frågan om *Mårtsbo-Slim* är värd ett minnesmärke så öppnar frågan upp för subjektiva bedömningar. Därför föreslår *Planering och analys* att en bedömning i frågan ska föregås av en utredning som förankrar kommunens syn på minnesmärken. Den fråga som framför allt behöver samsyn är: *Vad är det som gör att en person är värd ett minnesmärke?*

Beslutsunderlag

E-petition "Minnesmärke Mårtsboslim" daterat den 9 oktober 2021

Rasmus Klingstedt
Landskapsarkitekt
Planering och analys